

Handboek Douane

Mededeling nr.3

Herziening tijdelijke eenzijdige preferentiële regeling voor bepaalde ACS-landen

3.1 Inleiding

Op 28 juli 2016 is Verordening (EU) 2016/1076 (Pb. EU L 185) van het Europees Parlement en de Europese Raad in werking getreden. Verordening (EU) 2016/1076 (hierna de Verordening) vervangt Verordening (EU) nr. 1528/2007 (Pb. EU L 348).

De Verordening bevat de bepalingen die in acht moeten worden genomen tot de inwerkingtreding van economische partnerschapsovereenkomsten met een aantal landen behorende tot de groep van landen in Afrika, het Caribisch gebied en de eilandstaten in de Stille Oceaan (ACS-landen).

De betreffende ACS-landen zijn opgenomen in bijlage I bij is de Verordening. Het gaat om de volgende landen: Antigua en Barbuda, Bahama's, Belize, Botswana, Dominica, Dominicaanse Republiek, Fiji, Ghana, Grenada, Guyana, de Ivoorkust, Jamaica, Kameroen, Kenia, Madagaskar, Mauritius, Namibië, Papoea-Nieuw-Guinea, Saint Kitts en Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent en de Grenadines, Seychellen, Suriname, Swaziland, Trinidad en Tobago en Zimbabwe.

De Verordening voorziet in een eenzijdige preferentiële tariefbehandeling bij invoer in de Europese Unie van goederen van preferentiële oorsprong uit de genoemde landen. De eenzijdige tariefbehandeling komt tot een einde op het moment dat:

- een partnerschapsovereenkomst (EPO) in werking treedt die voorziet in een preferentiële tariefbehandeling van goederen van oorsprong in het wederzijdse handelsverkeer tussen de Europese Unie en het betrokken ACS-land;
- een land het voornemen kenbaar maakt om een afgesloten EPO niet te ratificeren;
- de ratificatie niet binnen een redelijke termijn plaatsvindt;
- een EPO door een van de genoemde landen wordt opgezegd.

De Europese Commissie kan – wanneer door de werking van de Verordening ernstige schade of dreigende schade wordt toegebracht aan een bedrijfstak in de Europese Unie – toezichts- of vrijwaringsmaatregelen treffen voor een product uit een van de genoemde landen.

Deze Mededeling beperkt zich tot de voorwaarden die in acht moeten worden genomen om producten van de hoofdstukken 1 t/m 97 van het geharmoniseerd systeem – met uitzondering van wapens van hoofdstuk 93 – van preferentiële oorsprong uit de genoemde ACS-landen vrij van contingenten en vrij van invoerrechten in de Europese Unie te kunnen importeren.

3.2 Oorsprongsregels

De oorsprongsregels die in acht moeten worden genomen om bij invoer in de Europese Unie vrij van invoerrechten te importeren, zijn opgenomen in Bijlage II bij de Verordening. Hierna volgt een toelichting over de belangrijkste voorwaarden die zijn gesteld in de verschillende artikelen van Bijlage II.

3.3 Producten van preferentiële oorsprong

Producten worden als van preferentiële oorsprong uit de genoemde ACS-landen beschouwd als zij volledig (geheel en al) zijn verkregen volgens de definities van artikel 3 of – indien zij dat niet zijn en gebruik is gemaakt van derde landen materialen – zij een toereikende be- of verwerking hebben ondergaan. Artikel 4 verwijst hiervoor naar de lijsten van toereikende be- of verwerkingen die zijn opgenomen in aanhangsel 2 en aanhangsel 2A bij Bijlage II. Hier vindt u per GS post (onderverdeling) of per hoofdstuk van het geharmoniseerd systeem de be- of verwerkingen die aan een product de preferentiële oorsprong verlenen.

Derde landen materialen die volgens aanhangsels 2 en 2A niet mogen worden gebruikt bij de vervaardiging van een product mogen toch worden gebruikt als de totale waarde ervan niet meer bedraagt dan 15% van de prijs af fabriek van het eindproduct en de in de aanhangsels vermelde maximumpercentages hierdoor niet worden overschreden. (tolerantieregels) De tolerantieregel is niet van toepassing op de producten van de Hoofdstukken 50 t/m 63 van het geharmoniseerd systeem. (textiel en textielproducten)

Visserijproducten

Op grond van artikel 4, lid 3 kan de Europese Commissie een aan een eilandstaat in de Stille Oceaan een tijdelijke afwijking (derogatie) van de oorsprongsregels toestaan voor visserijproducten van de GS-posten 1604 en 1605 die in een van de eilandstaten in de Stille Oceaan genoemd in paragraaf 3.1. zijn vervaardigd met gebruikmaking van derde landen vis van de GS-posten 0302 en 0303.

3.4 Ontoereikende bewerkingen

In artikel 5 zijn de be- en verwerkingen opgenomen die als ontoereikend worden beschouwd om de oorsprong aan een product te verlenen of om een oorsprong van een product te veranderen. Het gaat hier o.a. om de behandelingen die nodig zijn om de goederen in goede staat te houden, het verpakken en ompakken, het aanbrenge van merken en nummers op de verpakking en het etiketteren op de producten. Het eenvoudig mengen van identieke producten of van naar aard en samenstelling verschillende producten wordt eveneens als een ontoereikende bewerking gekwalificeerd. Het zelfde geldt voor het mengen van suiker met andere stoffen.

3.5 Cumulatie

Bilaterale en diagonale cumulatie

De genoemde ACS-landen worden tezamen beschouwd als één gebied. Dit betekent dat producten kunnen worden vervaardigd met gebruikmaking van materialen van oorsprong uit twee of meer van de ACS-landen. Het eindproduct wordt dan geacht van oorsprong te zijn uit het land waar de laatste be- of verwerking heeft plaatsgevonden voor zover de aldaar uitgevoerde be- of verwerking verder gaat dan de ontoereikende bewerkingen.

Materialen van oorsprong uit de Europese Unie of een van de genoemde ACS-landen en gebieden overzee (LGO) worden op grond van artikel 6 beschouwd als van oorsprong te zijn uit de ACS-landen als zij daar worden gebruikt bij de vervaardiging van een product. Zij behoeven geen toereikende bewerking te ondergaan mits de be- of verwerking verder gaat dan de ontoereikende bewerkingen. De landen en gebieden overzee zijn opgenomen in aanhangsel 12.

Volledige cumulatie

Be- en verwerkingen die in de Europese Unie of een LGO hebben plaatsgevonden maar die op zich zelf nog niet hebben geleid tot de preferentiële oorsprong worden geacht te hebben plaatsgevonden in een van de genoemde ACS-landen als zij daar verder worden be- of verwerkt. Indien de be- of verwerking voldoet aan de eisen volgens de lijsten in de aanhangsels 2 en 2A verkrijgt het product de oorsprong van het betreffende ACS-land. De bewerkingen moeten verder gaan dan de ontoereikende be- of verwerkingen.

Cumulatie met Zuid-Afrika

Onder voorwaarden is cumulatie mogelijk tussen de genoemde ACS-landen en Zuid-Afrika. Materialen van oorsprong uit Zuid-Afrika worden beschouwd als van oorsprong uit een van de genoemde ACS-landen indien zij daar verder worden be- of verwerkt. Iedere bewerking is hierbij toegestaan voor zover de bewerkingen verder gaan dan de ontoereikende bewerkingen. De producten die aldus de oorsprong hebben verkregen worden uitsluitend als van oorsprong uit een van de genoemde ACS-landen beschouwd als de aldaar toegevoegde waarde hoger is dan de waarde van de gebruikte materialen uit Zuid-Afrika. Indien hieraan niet wordt voldaan wordt het verkregen product geacht de Zuid-Afrikaanse oorsprong te hebben verkregen.

Cumulatie tussen de ACS-landen en Zuid-Afrika is niet mogelijk voor de in de aanhangsels 7, 10 en 11 opgenomen producten. Het gaat hier o.a. om auto's en andere motorrijtuigen en delen en onderdelen daarvoor, aluminium en bepaalde landbouwgoederen.

Cumulatie met de naburige ontwikkelingslanden

Op verzoek van een van de genoemde ACS-landen kan worden toegestaan dat materialen van oorsprong uit de een naburig ontwikkelingsland dat geen ACS-land is maar tot een samenhangende geografische entiteit behoort, als van oorsprong uit een van de genoemde ACS-landen worden beschouwd als zij daar een bewerking ondergaan die verder gaat dan de ontoereikende bewerkingen. De volgende landen worden aangemerkt als naburige ontwikkelingslanden: Algerije, Marokko, Tunesië, Egypte, Libië en de volgende landen in het Caribisch gebied: Colombia, Costa Rica, Cuba, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama en Venezuela.

Cumulatie met de naburige ontwikkelingslanden kan niet worden toegepast op tonijn en tonijnproducten en op rijstproducten van GS post 1006.

3.6 Bewijs van oorsprong

Producten van preferentiële oorsprong uit een van de genoemde ACS-landen komen in de Europese Unie in aanmerking voor een preferentiële tariefbehandeling met gebruikmaking van een certificaat inzake goederenverkeer EUR.1 afgegeven door de lokale douaneautoriteiten of een oorsprongsverklaring (factuurverklaring) die door de exporteur kan worden gesteld op een door de exporteur opgemaakte factuur, pakbon, afleverbon of een ander commercieel document.

Certificaten inzake goederenverkeer EUR.1

Certificaten EUR.1 worden op aanvraag van de exporteur of diens gemachtigde door de douaneautoriteiten afgegeven op het moment dat de goederen in het betreffende ACS-land ten uitvoer worden aangegeven. Zie artikel 15. Bij wijze van uitzondering kunnen certificaten EUR.1 op grond van artikel 16 worden afgegeven na de uitvoer van de goederen. In vak 7 van het certificaat EUR.1 moet in dat geval de volgende vermelding worden geplaatst: 'issued retrospectively'. In vak 11 van het certificaat wordt de datum vermeld waarop het certificaat achteraf is afgegeven.

Artikel 17 geeft de mogelijkheid een duplicaat certificaat af te geven indien een certificaat EUR.1 door diefstal, verlies of vernietiging teloor is gegaan. In vak 7 van het duplicaat certificaat EUR.1 wordt in dergelijke gevallen de vermelding 'Duplicate' geplaatst. In vak 11 van het certificaat wordt de datum van afgifte vermeld van het oorspronkelijke teloorgegangene certificaat.

Een certificaat EUR.1 kan op grond van artikel 18 worden vervangen in een van de genoemde ACS-landen of in de Europese Unie ingeval de goederen, of een gedeelte daarvan, onder douanetoezicht worden overgebracht naar een andere plaats in een van de ACS-landen of in de Europese Unie. Deze certificaten (vervangingscertificaten) worden op verzoek van de wede verzender of diens gemachtigde afgegeven door het douanekantoor dat toezicht houdt op de goederen. In vak 7 van het vervangende certificaat wordt in dergelijke gevallen de vermelding 'replacement certificate' geplaatst.

Oorsprongsverklaring

Wanneer goederen van oorsprong zijn uit een van de in paragraaf 3.1 genoemde ACS-landen, de Europese Unie, een LGO, Zuid-Afrika of een van de naburige ontwikkelingslanden kan een oorsprongsverklaring (factuurverklaring) worden gesteld door de exporteur voor zover de waarde van de zending oorsprongsproducten niet meer bedraagt dan € 6.000. De oorsprongsverklaring dient te zijn voorzien van een datum en een met de hand geplaatste ondertekening. Indien de waarde per zending meer bedraagt dan € 6.000 moet de exporteur in het bezit zijn van een vergunning Toegelaten Exporteur. Een Toegelaten Exporteur is in beginsel vrijgesteld van ondertekening. De oorsprongsverklaring kan worden gesteld op een door de (Toegelaten) exporteur opgemaakte factuur, pakbon, afleverbon of een ander commercieel document niet zijnde een vervoersdocument.

Een oorsprongsverklaring moet voldoen aan de tekst die is opgenomen in aanhangsel 4 en wordt door de exporteur afgegeven op het moment dat de goederen worden geëxporteerd of nadat de goederen zijn geëxporteerd. Een oorsprongsverklaring moet in alle gevallen uiterlijk twee jaar na de invoer van de goederen in de Europese Unie bij de Douane worden aangeboden. Zie artikelen 19 en artikel 20.

Geldigheidsduur oorsprongsbewijzen

Een oorsprongsbewijs (certificaat EUR.1 en oorsprongsverklaring) hebben volgens artikel 21, lid 1 een geldigheidsduur van tien maanden. Binnen deze periode moeten ze bij invoer in de Europese Unie zijn gebruikt met aanspraak op het preferentiële tarief. In sommige gevallen kan een oorsprongsbewijs worden geaccepteerd waarvan de geldigheidsduur is verstreken. Zie voor deze gevallen artikel 21, lid 2 en lid 3.

Bewaren oorsprongsbewijzen

De oorsprongsbewijzen die bij invoer zijn gebruikt moeten op grond van artikel 28 tenminste drie jaar worden bewaard. Deze termijn geldt ook voor de exporteurs en voor de douaneautoriteiten van de landen van in- en uitvoer. Op grond van artikel 163 DWU moeten de aangevers op basis waarvan preferentie is genoten de originele oorsprongsbewijzen bewaren en ter beschikking houden van de douaneautoriteiten. In Nederland geldt hiervoor een bewaartermijn van zeven jaar.

3.7 Rechtstreeks vervoer

Goederen van oorsprong uit een van de genoemde ACS-landen komen bij invoer in de Europese Unie in aanmerking voor een preferentiële tariefbehandeling als zij van oorsprong zijn en de oorsprong op de voorgeschreven wijze kan worden aangetoond. Zie paragraaf 3.6. Daarnaast geldt de voorwaarde van rechtstreeks vervoer (de non-manipulatieclausule). Deze voorwaarde is neergelegd in artikel 12 en houdt in dat een zending producten van oorsprong rechtstreeks d.w.z. zonder een derde land te hebben aangedaan, zijn vervoerd tussen de genoemde ACS-landen, de Europese Unie, een LGO of Zuid-Afrika. Goederen mogen evenwel via een derde land zijn vervoerd - eventueel met lossen en (her) laden en met tijdelijke opslag- mits de goederen onder toezicht zijn gebleven van de douaneautoriteiten van het derde land en aldaar geen andere behandeling hebben ondergaan dan die ter behoud van de goede staat. Een zending mag in een derde land niet worden gesplitst.

De douaneautoriteiten in de Europese Unie kunnen van de aangever/importeur eisen aan te tonen dat aan de voorwaarde van rechtstreeks vervoer is voldaan. Dit kan door het overleggen van een enkel vervoersdocument voor het vervoer van het ACS-land door het land van doorvoer, een douanedocument voor het vervoer door het transitoland of een certificaat (verklaring) van non-manipulatie afgegeven door de douaneautoriteiten van het doorvoerland of bij gebrek aan deze bewijsstukken of andere wijze. In het laatste geval geldt het beginsel van de vrije bewijsvoering.

3.8 Douanevervoerprocedure

Artikel 22 gaat over de situatie dat goederen waarvoor een certificaat EUR.1 is afgegeven vanuit een van de genoemde ACS-landen naar de Europese Unie worden vervoerd via een ander ACS-land. In dat geval gaat een nieuwe geldigheidsduur van vier maanden in op het de datum waarop de douaneautoriteiten van het ACS-land van doorvoer in vak 7 van het certificaat EUR.1 de volgende vermeldingen plaatsen: 'Transit', de naam van het ACS-land van doorvoer, een afdruk van het douanestempel en de datum waarop de vermeldingen in vak 7 zijn aangebracht.

Verordening (EU) 2016/1076 zal worden opgenomen in het boekwerk WD3b onder tekstnummer 600.75.02.

3.9 Meer informatie

Indien u naar aanleiding van deze Mededeling vragen heeft, kunt u via de helpdesk contact opnemen met het Landelijk Oorsprong Team. E-mail: helpdesk.oorsprongzaken@belastingdienst.nl